

Beynəlxalq nəqliyyat dəhlizi ölkəsi kimi də Azərbaycanın əhəmiyyəti artır

İlham ƏLİYEV: “Nəqliyyat dəhlizi həm iqtisadi cəhətdən, həm təhlükəsizlik, həm turizm baxımından bizə çox lazımdır”

Ümummilli lider Heydər Əliyevin uzaqgörənliklə ötən əsrin sonlarında gördüyü işlər ölkəmizə Asiya ilə Avropanı birləşdirən mühüm tranzit dövləti statusu qazandırmışdır. Bununla da Azərbaycan TRASEKA-nın keçdiyi ölkələr arasında aparıcı rola malik dövlətə çevrilmişdir.

Bu gün tarixi İpək yolunun ölkəmizdən keçməsi müxtəlif sahələrin inkişafına təkan verir. Asiya ilə Avropa arasında məsafə nə qədər uzaq olsa da, bir-biri ilə sıx iqtisadi-ticarəti əlaqələrlə bağlıdır və ölkəmiz bundan bəzi faydalanır. Azərbaycan quru, hava, su, dəmir yolu vasitəsilə müxtəlif istiqamətlər üzrə dünyaya çıxışa malikdir ki, bu da müxtəlif nəqliyyat vasitələri ilə beynəlxalq iqtisadi əlaqələrin qurulmasına, eləcə də idxal-ixrac əməliyyatlarının həyata keçirilməsinə geniş imkanlar yaradır.

Tarixi İpək yolunun bərpası Azərbaycan, eləcə də Avropa və Asiya ölkələri üçün böyük önəm daşıyan layihədir. Avropa-Qafqaz-Asiya beynəlxalq dəhlizi olan TRASEKA-nın keçdiyi ölkələr sırasında Azərbaycanın xüsusi yeri var. Təsəffü deyil ki, tarixi İpək yolunun bərpasına həsr olunmuş mühüm konfrans 1998-ci il sentyabrın 8-də Bakıda keçirilmişdir. 9 dövlət başçısının, 13 beynəlxalq təşkilat və 32 ölkənin nümayəndə heyətinin iştirakı ilə keçirilən həmin konfransda “Avropa-Qafqaz-Asiya dəhlizinin inkişafı üzrə beynəlxalq nəqliyyat haqqında Əsas Çoxtərəfli Saziş” imzalanmışdır. Bu layihənin icrası sayəsində Azərbaycan ərazisindən keçməklə daşınan tranzit yüklərin həcmi ildən-ildən çoxalır, ölkəmizin siyasi, strateji əhəmiyyəti artır. Azərbaycan bu sahədə də regional mərkəzə çevrilir.

Məlum olduğu kimi, Prezident İlham Əliyev Nazirlər Kabinetinin ilin birinci rübünün yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında ölkənin sürətli inkişafı üçün vacib olan bir çox aktual məsələlərə toxunmuş, Azərbaycanın beynəlxalq tranzit ölkəsinə çevrilməsi üçün görülən işlərdən danışmışdır: “Qeyd edim ki, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin yaradılması üçün çox fəal işləmişik. Bu dəhlizin yaradılması üçün Azərbaycan-İran-Rusiya üçtərəfli əməkdaşlığı əsas şərtidir. Bildiyiniz kimi, həm İran Prezidenti, həm Rusiya Prezidenti ilə görüşlərdə bu məsələlər mənim tərəfimdən qaldırılmışdır, müzakirə edilmişdir və deyə bilərəm ki, burada ümumi razılıq var. Bu nəqliyyat dəhlizi həm iqtisadi cəhətdən, həm təhlükəsizlik,

həm turizm baxımından bizə çox lazımdır. Beləliklə, biz digər böyük ölkələr üçün öz tranzit imkanlarımızı təqdim edəcəyik və Azərbaycan xəzinəsi, büdcəsi bundan çox böyük iqtisadi mənfəət götürəcək. Çünki bu, nəinki üç ölkə arasında olan və ola biləcək ticarəti sürətləndirəcək, eyni zamanda, Pakistan, Hindistan, Şimali Avropa ölkələri bu dəhliz vasitəsilə birləşəcək və bizim ərazimizdən keçən yüklərin həcmi böyük dərəcədə artacaq”.

Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi ilk növbədə, iqtisadi layihədir. Lakin dövlət başçısının qeyd etdiyi kimi, bunu reallaşdırmaq üçün qonşu dövlətlərlə siyasi danışqların aparılması vacibdir. Çünki belə global layihələrin iştirakçı dövlətlərin siyasi iradəsi olmadan reallaşdırılması mümkün deyil. Ümummilli lider Heydər Əliyev də tarixi İpək yolunun bərpasına təşəbbüs göstərəndə onun reallaşdırılması üçün siyasi danışqlar aparmışdır. İndi də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin reallaşdırılması üçün siyasi təşəbbüs göstərərək, İran və Rusiya prezidentləri ilə danışqlar apararaq ümumi razılığı əldə edib. Bu layihənin ölkəmizə həm iqtisadi, həm də beynəlxalq aləmdə siyasi cəhətdən və

rəcəyi dividendlər, sözsüz ki, yüksək olacaq.

Şərq-Qərb və Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizləri, həmçinin Ələt Beynəlxalq Dəniz Limanının fəaliyyətinə də geniş imkanlar yaradacaq. Amma əvvəl limanda tikinti işlərinin sürətləndirilməsinə və xarici sərmayənin cəlb edilməsinə ehtiyac var. Dövlət başçısı sözügedən iclasda qeyd etmişdir ki, limanın tikintisində birinci mərhələnin birinci hissəsi başa çatıb. Əlavə vəsait ayrılmalıdır ki, burada infrastruktur və logistik imkanlar günün tələbinə cavab versin. Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, Ələt limanı tikinti işləri başa çatdıqda bura Xəzər dənizində ən böyük ticarət limanı olacaq.

Ölkəmiz Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin səmərəli fəaliyyət göstərməsi üçün daha bir mühüm danışqların təşəbbüscüsüdür. Belə ki, nəqliyyat dəhlizinin keçdiyi ölkələr vahid tarif siyasəti barədə razılığa gəlməlidirlər. Azərbaycan da vahid tarif siyasətinin uğurla həyata keçirilməsi üçün əlaqələndirmə şurasının yaradılması təşəbbüsü ilə çıxış edib. Bu danışqların müsbət nəticə verməsi yük göndərən tərəfin yeni marşrutlara üstünlük verməsinə səbəb olacaq. Çünki ənənəvi marşrutlardan yan keçmək üçün mütləq yüklər mənzil başına ucuz, tez və təhlükəsiz çatmalıdır.

Ölkəmiz də hazırda siyasəti bu istiqamətdə aparır.

Azərbaycan bu istəyinə Şərq-Qərb nəqliyyat dəhlizində nail olub. Belə ki, ötən ilin yayından Beynəlxalq Transxəzər nəqliyyat marşrutu üzrə iri həcmdə yüklərin daşınmasına start verilib. Xəbər verildiyi kimi, keçən il iyulun 28-dən Çinin Şixezi şəhərindən start götürən ilk sınaq konteyner qatarı avqustun 3-də Bakı (Ələt) Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanına çatmışdır. Bu, Şərqdən Avropaya gedən digər yollarla müqayisədə 550-600 kilometrlik qısa bir məsafə deməkdir. Bundan sonra konteyner qatarının mütləq olaraq Çin-Qazaxıstan-Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə marşrutu üzrə hərəkət etməsi planlaşdırılır.

Beləliklə, Beynəlxalq Transxəzər Nəqliyyat Marşrutu özünün fəallıq dövrünə qədəm qoyub. Bu istiqamətdə yüklərin daşınması Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xətti fəaliyyətə başlandıqdan sonra genişlənərək özünün yüksək zirvəsinə çatacaq. Adıçəkilən nəqliyyat dəhlizi Şərqdən Avropaya kimi yüklərin qısa və təhlükəsiz daşınmasında ən əlverişli marşrutdur. Bu isə ölkəmizin beynəlxalq aləmdə tranzit ölkə kimi əhəmiyyətini daha da artırır.

**Rüstəm KAMAL,
“Azərbaycan”**